

[Udenrigsministeren.]

Med præsident Thieus afgang den 21. april synes en væsentlig hindring for en forhandlingsløsning at være fjernet. Det er dog et spørgsmål, om ændringen i Saigon ikke bærer stemplet: „for lidt og for sent“.

Tidspunktet for iværksættelsen af Parisaftalernes politiske bestemmelser er dog måske endnu ikke forpasset, og den fremgangsmåde, som foreskrives i aftalerne, forekommer stadig den mest hensigtsmæssige udvej.

EF-landene og de nordiske lande har naturligvis overvejet, om de kunne bidrage konstruktivt til en politisk løsning af konflikten. Med begge grupper har vi haft rådslagninger om Indokinasituationen; vi har naturligvis også kontakt med USA og med alle tre sydvietnamesiske parter.

På udenrigsministermødet i Luxembourg den 14. april udtalte samtlige EF-lande deres støtte til en politisk løsning på grundlag af Parisaftalerne og gik imod en ensidig fordømmelse af nogen af parterne. Ved denne lejlighed udvekslede man endvidere oplysninger om de hjælpeforanstaltninger, som de enkelte lande havde truffet, og besluttede at iværksætte en fælles fødevarerhjælp til indokina. De nordiske lande rettede i communiqueet fra udenrigsministermødet i Helsingfors den 20.-21. marts i år en indtrængende appel til alle aftaleparter om nøje at overholde Parisaftalerne, således at en politisk løsning kunne komme i stand. Ministrene erindrede endvidere ved den lejlighed om de nordiske landes tidligere udtalte forhåbninger om internationale foranstaltninger til Indokinas genopbygning og bekræftede deres beredvillighed til at bidrage hertil.

Vedrørende Cambodia må man sige, at situationen siden det militære sammenbrud i Pnom Penh har været meget uigennemskuelig. Som bekendt har krigen i Cambodia været en følge af Vietnamkrigen, idet den sydvietnamesisk-amerikanske indrykning i Cambodia i 1970 tog sigte på at standse nordvietnamesiske forsyninger og støtte til aktioner i Sydvietnam.

Indrykningen gav derved Saigonstyrkerne et vist pusterum i 1970, men til gengæld har Pnom Penhs fald den 15. april i år dels frigjort nordvietnamesiske ressourcer, der siden har bidraget til at forstærke

det militære pres på Saigon, dels haft en stærk psykologisk indvirkning, som meget vel kan have fremskyndet udviklingen i Sydvietnam.

For Cambodia og i øvrigt Laos, som jeg skal komme tilbage til om lidt, må man ønske, at Indokinas fremtid vil fremme en fredelig udvikling af uafhængige stater med respekt for folkenes selvbestemmelsesret, eventuelt i retning af den neutralitet, som dels har været et uafhængigt Cambodias linje før 1970, dels er den fælles målsætning for de tilstødende såkaldte ASEAN-lande, dvs. Forbundet af sydøstasiatiske Nationer, der foreløbig tæller Thailand, Malaysia, Singapore, Indonesien og Philippinerne. En udtalelse over radioen fra det nye styre i Pnom Penh den 22. april tyder på, at en sådan neutral linje er målet for et uafhængigt og uforpligtet Cambodia.

Jeg vil også gerne kort berøre situationen i Laos, dels fordi den er nøje forbundet med udviklingen i det øvrige Indokina, dels fordi der netop i de seneste dage er fremkommet foruroligende meddelelser om en ny udvikling i landet. Laos blev fra et tidligt tidspunkt inddraget i Vietnamkrigen som følge af landets strategiske betydning. Efter mange vanskeligheder tilvejebragtes imidlertid i Laos i april 1974 enighed om et kompromis, hvorved der blev oprettet en koalitionsregering med ligelig deltagelse af den neutralistiske gruppering omkring premierministeren, prins Souvannah Phouma, og på den anden side Pathet-Lao under ledelse af prins Souphanouvong. Ordningen var forudset i den fredsftale, der blev indgået i februar 1973 som supplement til Parisaftalen om Vietnam.

I modsætning til Sydvietnam kom der således i Laos en politisk løsning i stand baseret på en tredje styrke omkring den politiske midte. Koalitionsregeringen støttede de sydøstasiatiske landes bestræbelser for neutralitet i området og har i øvrigt opretholdt en forsigtig balance. Den laotiske kompromisløsning har haft en særlig interesse også som et muligt forbillede for en løsning i Cambodia, men tidspunktet herfor må nu siges at være forpasset. Den interne udvikling i Laos siden 1973 er, så vidt den har kunnet bedømmes, gået i retning af en gradvis forøgelse af Pathet-Lao's indflydelse både militært og politisk. Dette indtryk synes i de seneste dage bekræftet af medde-